

Jan Campbell: Nové světlo – Nauryz

 infokurýr.cz/n/2023/03/22/jan-campbell-nove-svetlo-nauryz

kurýr

22. března 2023

Úvod

Nauryz pro íránské a turkické národy je svátkem jarní rovnodennosti. Jedná se o jeden z nejstarších svátků, který se datuje přibližně před 5 tisíci lety. Symbolizuje příchod jara podle astronomického slunečního kalendáře, konec jednoho ročního cyklu a zrození nového života a nových možností.

V Kazachstánu svátek se nazývá Velký den národa (Ұлыстың ұлы күні). V roce 1991 získal oficiální uznání dekretem bývalého prezidenta Kazachstánu: 22. březen, den jarní rovnodennosti. V roce 2001, se stal státním svátkem a byl zařazen do seznamu svátků Republiky Kazachstán. Od roku 2009 jsou v Kazachstánu prohlášeny za dny pracovního klidu tři dny v březnu.

V předdveří toho významného svátku v Kazachstánu, s více než 12 miliony voličů, proběhly předčasné volby do dolní komory parlamentu (Majilis) a místních zastupitelských orgánů (Maslikhatů) ve stínu bojů na Ukrajině a proti korupci, státní návštěvy prezidenta Si v Moskvě a krize v bankovním systému USA a Švýcarska.

Voleb doma a v zahraničí se zúčastnilo sedm registrovaných stran, hlasování skončilo v době práce na příspěvku (v 16 hodin SEČ) a do parlamentu se může dostat šest stran včetně vládnoucího Amanatu, který má 53,46 % hlasů. Demokratická strana Ak Žol má 7,87 %, Lidová strana Kazachstánu 6,25 % a Lidová demokratická vlastenecká strana Auyl 10,52 % podporu. Všenárodní sociálně demokratická strana získala 5,35 %. Strana Respublica měla 8,9 %. Celkem v zemi fungovalo více než 10 tisíc, v zahraničí 77 volebních místností zřízených v 62 státech.

Jestliže předčasné volby představují snahu o řešení v kontextu svátku Nauryz, to řešení krize v bankovním systému představuje opak: řešení korupce a krize pomocí zastaralých metod, které neodpovídají novému duchu doby a ani kontextu snahy vlády Republiky Kazachstán realizovat nový systém vztahů mezi vládou a občany pod názvem “Nový Kazachstán”.

Starý a Nový Kazachstán

Hlavní rozdíl mezi Novým a Starým Kazachstánem spočívá v realizaci otevřeného dialogu vlády se společnostmi, větší transparentnosti veřejné správy a sociální spravedlnosti, mimo jiné prostřednictvím spravedlivého přerozdělování bohatství země ve prospěch lidí.

Ve Starém Kazachstánu to byl – upřímně řečeno problém. V roce 2019 podle oficiálních informací pouze 162 lidí plně kontrolovalo polovinu bohatství této středoasijské země. A velká část tohoto bohatství se tehdy nacházela v offshorech v Ženevě, Londýně, New Yorku, Paříži a dalších světových finančních centrech, nad kterými se sbírají temné mraky bouře.

Toho si je vědom prezident Tokajev. Proto po událostech roku 2022 nařídil vládě, aby co nejdříve vypracovala plán repatriace aktiv. Podle různých odhadů, včetně odhadů mezinárodní organizace pro lidská práva Tax Justice Network, dosáhla výše kapitálu vyvedeného z Kazachstánu 160 miliard dolarů. Tato částka byla ze země nezákonně vyvedena v průběhu 25 let.

Za účelem navrácení peněz Kazachstán sestavil zvláštní komisi pro otázky navrácení kapitálů ze zahraničí a posílení opatření proti odlivu peněz ze země. Protože platí, že když se chce psa bít, hůl se vždy najde, komise za 6 měsíců roku 2022 – podle oficiálních údajů – pomohla vrátit do Kazachstánu cca 1,5 miliardy dolarů, 398 tisíc hektarů půdy v hodnotě více než 15 milionů dolarů a více než 600 přístupových železnic. Poslední uvedená položka umožnila již snížit tarify a je lepší, než nic nebo dokonce pokračování.

Zmiňuji se o snaze vlády Kazachstánu, protože věřím, že v kontextu rostoucí chudoby většiny, rostoucího bohatství mini-menšiny a občanských se nepokojů ve světě znovu získaná aktiva budou obecně použita na financování projektů zaměřených na zlepšení blahobytu a spravedlnosti občanů různých klanů. Nevím přitom, zda je rozumné veřejně debatovat o tom, jak a kde peníze utratit.

Další důvod pro příspěvek představuje skutečnost, že Komise pro navrácení nezákonně vyvedených prostředků se nachází v epicentru mezinárodní konfrontace o jiný významný majetek – prostředky druhořadé kazašské banky Jysan. Připomínám, že její akcionáři a bývalé vedení (nebudu nikoho jmenovat) se snaží vyvést aktiva do zahraničních jurisdikcí. Paradoxem je, že tato banka stále existuje jen díky státní finanční podpoře v podobě milionů dolarů patřících kazašským daňovým poplatníkům. Nabízí se proto mnoho aktuálních otázek, toho času bez odpovědí.

Přitom kazašské úřady si uvědomují, že krachy bank způsobují sociální napětí. Proto v posledních letech pravidelně podporují slabé finanční instituce. Pro informaci uvádím, že od roku 2017 bylo na

podporu druhořadých bank v Kazachstánu vynaloženo více než 11,5 miliardy USD. Z toho právě banka Jysan obdržela více než 3 miliardy dolarů. Na základě těchto skutečností se kazašské orgány domnívají, že se o tyto prostředky oprávněně přou. I na tomto místě se nachází otázka: Kde a v jaké jurisdikci, s kým a jakými prostředky se domáhají svého práva, když právo na papíru představuje pouhou deklarací, která se stává právem pouze s pomocí moci, síly a odhodlanosti.

Příběh s touto bankou je jedním z mnoha mně známých, a představuje pouze jednu z epizod rozsáhlejší kampaně za navrácení aktiv. Korupce a sociální nespravedlnost totiž dlouhodobě podkopávají základy státu, ničí důvěru veřejnosti v instituce, vytvářejí nerovné podmínky pro podnikání a vedou k hospodářským problémům. Proto vláda oprávněně očekává, že navrácení nezákonně stažených finančních a jiných aktiv a boj proti korupci na všech úrovních umožní zemi zlepšit její mezinárodní image, přilákat nové zahraniční investice a zvýšit hospodářskou stabilitu v politicky, hospodářsky a finančně nestabilní době.

V kontextu změn ve světě je však důležité si také uvědomit, že v tomto příběhu nejde jen a ani ne tak o peníze. Boj prezidenta Tokajeva za navrácení ukradeného bohatství země je projevem odvážné politické vůle a vnějším i vnitřním signálem kazašským oligarchům, domácím podnikatelům a mezinárodním partnerům a sousedům, především Rusku a Číně. Tokajev chce dokázat, že je skutečně odhodlán bojovat proti korupci, být otevřený a transparentní a že sociální spravedlnost staví nad osobní zájmy, protože bez spolupráce se zmíněnými sousedy mu zůstanou jenom oči pro pláč.

Proto přeji národům Kazachstánu k jejich svátku Nového světla – Nauryz, aby nový systém vztahů mezi vládou a občany pod názvem Nový Kazachstán nezůstal jenom deklarací na papíru, ale stal se realitou a příkladem prosperujícího státu pro mnohé jiné v době zrození nového systému a nových možností. Souhlasu netřeba.

Jan Campbell
19/20.3.2023

PRO

PRÁVO RESPEKT ODBORNOST

celonárodní setkání

přijďte podpořit

ČESKO PROTI BÍDĚ

**16. 4. 2023 / 14.00 HOD.
VÁCLAVSKÉ NÁMĚSTÍ**

vystupující

**JINDŘICH RAJCHL - předseda PRO / JANA ZWYRTEK HAMPOVÁ - senátorka
VIBLÁK - blogger / a mnozí další**